

2 אפריל 2025
1586955

לכבוד
ח"כ ניר ברקת
שר הכלכלה והתעשייה

הנדון: הקלה ביבוא לישראל של מוצרים מתוצרת ארה"ב

אני מברך על החלטתך בשיתוף ראש הממשלה ושר האוצר, לבטל את ההיטלים על יבוא מארה"ב ועל ההכרזה להרחיב את רפורמת "מה שטוב לאירופה" גם לשוק האמריקאי.

בשנים האחרונות בוצעו שורה של רפורמות (כשהבולטת שבהן היא רפורמת "מה שטוב לאירופה" בהובלתך) שהביאו להסרת חסמי יבוא רבים. אולם המלאכה לא הושלמה ויש עוד מה לשפר – גם בדרישות המהותיות וגם בפרוצדורה.

לכן, חשוב לתמוך את ההחלטה בדבר ביטול המכסים על יבוא מארה"ב בהשלמת מהלך רגולטורי שיאפשר לייבא ליצר ולשווק גם על בסיס עמידה בדרישות האמריקאיות כפי שהצעת.

מדובר במהלך חשוב ומשמעותי עם תועלות רבות למשק, לתחרות ולמאבק ביוקר המחיה. מהלך כזה הוא גם חיוני על מנת לשמור על היחסים החשובים והמצוינים שלנו עם שותפי הסחר בארה"ב כמו גם על היצואנים הישראלים כך שלא ייפגעו חלילה ממגבלות סחר שעלולות להיות מושגות עליהם מצד הממשל האמריקאי בהיעדר נקיטת צעדים מתאימים.

על מנת לסייע בקידום המהלך ריכזנו בנספח למכתבי זה סקירה קצרה לגבי קטגוריות מוצרים שונות, חסמים קיימים וכיווני פעולה אפשריים.

אני וצוות איגוד לשכות המסחר עומדים לצידך ונשמח לסייע ככל שיידרש.

בברכה,

שחר תורגימן
נשיא איגוד לשכות המסחר

העתק:

מוטי גמיש, מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה
גילית רובינשטיין, מנכ"לית איגוד לשכות המסחר

1. תקינה

הרפורמות האחרונות בתקינה הסירו חסמים רבים והקלו מאוד על יבוא מגוון רחב של מוצרים שחל עליהם תקן רשמי ובין היתר מוצרי חשמל לבית, צעצועים וכלי אוכל. ההקלות חשובות גם עבור יבוא טובין המיוצרים בארה"ב שכן, פעמים רבות טובין המיוצאים לישראל מיוצאים גם לאיחוד האירופאי ולכן ההתיישרות מול תקינה אירופאית בדרך כלל טובה גם לתעשייה אמריקאית שמכוונת לייצא לישראל ובוודאי עדיפה על תקינה ייחודית לישראל. יתרה מכך, ביחס לחלק מהתקנים הרשמיים קיימת כבר כיום חלופה לתקינה אירופאית שמאפשרת עמידה בתקינה אמריקאית או תקינה בינ"ל (ביחס למגוון מוצרי חשמל לבית, כלי אוכל, תקנים בתחום בטיחות אש ועוד).

עם זאת, כפי שאף הוזכר בעת חקיקת הרפורמה, יצירת חלופה נוספת שתאפשר יבוא על בסיס עמידה בדרישות תקינה אמריקאית (כמובן עם התאמות למשל לרשת החשמל הישראלית) תהווה בשורה למשק, תרחיב את היצע המוצרים שניתן יהיה לייבא לישראל, תתרום לסחר בין ישראל לארה"ב ותגביר את התחרויות במשק.

יצוין כי פתיחת השוק למוצרים העומדים ברגולציה האמריקאית לא תאפשר רק יבוא של מוצרים המיוצרים בארה"ב ומבקשים לייצא לישראל אך אינם משווקים באירופה. האפקט העיקרי של רפורמה כזו יהיה בקשר עם מוצרים המיוצאים לארה"ב על ידי חברות במדינות שונות בעולם שביקשו להיכנס לשוק האמריקאי, אך לא משווקים באירופה ואינם עומדים ברגולציה האירופית אלא בזו האמריקאית.

מהכלל אל הפרט, להלן התייחסות לדוגמאות לקבוצות תקנים ספציפיות שיש חשיבות מיוחדת שיקבלו מענה שמאפשר תקינה אמריקאית:

- **תקנים המתייחסים לצעצועים ומוצרי תינוקות** - על רקע הירידה החדה בילודה באיחוד האירופאי, התעשייה האמריקאית מובילה קטגוריות חשובות בתחום של מוצרי תינוקות ומאפשרת מגוון רחב מאוד של מוצרים מעולים. אלא שהתקינה האירופאית שונה מהתקינה האמריקאית והדבר מהווה חסם.

מצורפת פניה מפורטת בנושא זה שנשלחה מחטיבת מוצרי תינוקות אל הממונה על התקינה ביולי 2023.

- **חומרים מסוכנים שת"י 2302 חל עליהם** – ת"י 2302 הישראלי מאמץ את האסדרה האירופאית – CLP הרלוונטית לחומרים מסוכנים. על אף שה CLP מבוסס על ה GHS המקובל בארה"ב, קיים פער בין דרישות ה- CLP האירופאית לבין דרישות ה GHS המקובלות בארה"ב שעשוי להוות חסם ביבוא מוצרים וחומרי גלם שיוצרו בהתאם ל-GHS. נבקש שככל שמדובר במוצרים שה- GHS חל עליהם (בעיקר מוצרים לתעשייה) ושעומדים באותן דרישות, יראו זאת כחלופה מספקת לחובת העמידה בדרישות ת"י 2302 המאמץ את ה- CLP (יצוין שעד 2019 ניתן היה לסמן בישראל חומרי גלם לפי ה GHS). בהערת אגב נציין שהמשרד להגנת הסביבה מקדם חוק רישוי כימיקלים שצפוי לכלול

מגבלות על שימוש ברכיבים שונים על בסיס הרגולציה האירופאית, באופן שעלול לחסום יצרנים אמריקאים ויש לתת על כך את הדעת בהליך החקיקה.

בהקשר זה חשוב לציין שגם רפורמת "מה שטוב לאירופה" עדיין לא הושלמה. מגוון דרישות שאינן תואמות את הדרישות האירופאיות צפויות לעלות לטיפול בוועדת החריגים וחיוני להקפיד למזער ככל הניתן החמרות ביחס לדרישות האיחוד האירופאי שהן ממילא מחמירות מאד.

2. מזון – שירות המזון הארצי

שירות המזון הארצי קידם שורה של רפורמות משמעותיות בכל הנוגע לפיקוח על מזון. הבסיס לרפורמות היה היצמדות הדרגתית לדרישות הרגולציה הנהוגות באיחוד האירופאי.

הרפורמות הקלו מאד ביבוא שורה ארוכה של מוצרי מזון רגישים לישראל, שכעת ניתן לייבא בהליך פשוט ומהיר, כולל ביחס למוצרים המיוצרים בארה"ב והמיוצאים לשווק גם לאיחוד האירופאי. ואולם מוצרי מזון שאינם מיוצרים בהתאמה לדרישות האירופאיות ובכלל זה מוצרי מזון המיוצרים בהתאמה לדרישות המקובלות בארה"ב, עשויים שלא לעמוד בדרישות האירופאיות ולכן כמובן יש גם קושי לקבל מיצרן אמריקאי שאינו מייצא גם לאיחוד האירופאי התחייבות לעמידה בדרישות האירופאיות מה שמהווה חסם.

יבואני מזון מדווחים כי נוסף על חסמי היבוא שמייצרות תקנות הבטיחות המרכזיות שכבר מחייבות בישראל (מזהמים כימיים, מזהמים ביולוגיים ושאריות חומרי הדברה), גם התקנות שאומצו ושנמצאות בתקופת מעבר ושמשמעותן בהיבט של בטיחות המזון היא פחותה מייצרות חסם. כך למשל הדרישות האירופאיות לתוספי מזון מגבילות מגוון מוצרים המיוצרים בארה"ב (או מוצרים המיוצאים לארה"ב אך לא לאיחוד האירופי). האימוץ של חלופה אמריקאית לחומרי טעם וריח אינו אימוץ מלא על רקע הפניה לתוספות מהרגולציה האירופאית ועוד. העובדה שדרישות בטיחות מזון שהן מספקות עבור ארה"ב אינן מספקות בישראל מגבילות את ההיצע, פוגעות בתחרות וגם מגבילות חדשנות מהעולם. כך לדוגמא על רקע הירידה בשיעור הילודה באיחוד האירופאי, קיימת חדשנות רבה בתעשיית מזון לתינוקות ומזון ייעודי לתינוקות בארה"ב, כאשר חלק מאותם מוצרים חדשניים לא ניתן לייבא ארצה בשל פערים מול הדרישות האירופאיות.

אנו סבורים שנכון לאפשר חלופה גם של עמידה בדרישות המקובלות בארה"ב ושנכון לעשות מסלול מקל ליבואן נאות גם ביבוא מוצרי מזון שעומדים בדרישות אמריקאיות. פעולה זו תסיר חסמים נוספים, תאפשר חדשנות ויגביר את התחרות במשק.

נזכיר שאימוץ האסדרות האירופאיות לא היה אימוץ מלא וללא שינויים ושחשוב לתת מענה לקשיים שנוצרו על רקע חלק מהשינויים כשהבעייתיים ביותר הם ההחמרה בדרישות הליסטריות וההחמרה בהקשר של המדבקות האדומות.

3. מזון - השירותים להגנת הצומח

ביבוא תוצרת חקלאית טריה נדרשים לאישור מהשירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, כאשר התהליך לאישור יבוא ירק או פרי לישראל הוא מורכב, מצריך התדיינות בין מדינתית ועלול להמשך בין חודשים לשנים. חשוב לקדם את שיתוף הפעולה בין השירותים להגנת הצומח בארץ למקביליהם בארה"ב על מנת להסיר חסמים ולפתוח אפשרויות יבוא נוספות מארה"ב (למשל אוכמניות ודומדמניות, נקטרינות, אפרסקים, אננס).

4. תמרוקים

- 4.1** נבקש להסיר ממסלול הנוטיפיקציה את הדרישה להמצאת תעודת שיווק חופשי לשם ייבוא תמרוקים. תעודה זו אינה מקובלת כהוכחת שיווק במדינות מערביות בכלל ובארה"ב בפרט ולכן הסרת הדרישה תקל על יצוא תמרוקים מארה"ב לישראל.
- 4.2** להבנתנו שוק התמרוקים בארצות הברית מפקח היטב ונכון לבחון מסלול חלופי נוסף שמבוסס על היותו של התמרוק משווק כדין בארה"ב.

5. הסכם הסחר עם ארה"ב

5.1 ההחלטה על ביטול ההיטלים על תוצרת ארה"ב מיובאת הוא צעד חשוב למאבק ביוקר המחיה ולהגברת התחרות ויהווה גם צעד חשוב על מנת להגן על התעשייה הישראלית ממכסים גבוהים שעלול הממשל האמריקאי להטיל על היצוא הישראלי אם לא היו מגיעים להסכמות בהקשרים אלו.

5.2 עדכון כללי המקור – כללי מקור מגדירים תנאים לזכאות להעדפה מכסית של מוצר מתוקף הסכם סחר. הסכם הסחר בין ישראל לארה"ב כולל כללי מקור בעייתיים שנכתבו לפני שנים רבות המכבידים על אפשרות של יצרנים ישראלים ואמריקאים לעמוד בכללים אלו וכך פוגעים בפוטנציאל המיטבי של השימוש בהעדפה המכסית שההסכם יכול לאפשר. כך לדוגמא מכונה שעולה 100 דולר בחלוקה הבאה - 25 דולר חומרי גלם זרים, 20 דולר עלויות ייצור אמריקאיות ו- 50 דולר רווח של המפעל האמריקאי, לא זכאי להעדפה לפי כללי המקור הקיימים ויהיה זכאי להעדפה לפי מרבית כללי המקור המודרניים. מוצע לעדכן את הסכם הסחר גם בתנאי המקור ולאמץ תנאי מקור המקובלים בהסכמי סחר מודרניים כדוגמת זה שחתמנו עם איחוד האמירויות.

6. אנרגיה

בהיבט של דרישות יעילות אנרטית משרד האנרגיה אימץ בצורה מלאה את תקנות אירופאיות. ביחס למרבית המוצרים לא קיבלנו טענות שהדבר מהווה חסם. ואולם ביחס לצילרים עלו בעיות קשות ביבוא מגוון רחב של צילרים לפי תקינה אירופאית.

התקינה האירופאית מתקדמת ומבחינה בין יחידות קירור למיזוג אוויר, קירור תהליכי וחימום. תהליך אישור המוצרים מורכב יחסית עם הרבה נקודות בדיקה ולכן יצרנים מחוץ לאירופה כמעט ולא מציעים מוצרים בתקינה אירופאית ואם כן אז בתוספת תשלום משמעותי.

בארה"ב מסתמכים בעיקר על תקינת AHRI כמו גם הרבה יצרנים גדולים נוספים ברחבי העולם. התקינה פחות מורכבת מהתקינה האירופאית (אינה מבדילה בין קירור תהליכי ומיזוג אוויר למשל) אבל היא טובה לאימות נתוני היצרן (תפוקה ויעילות). בארה"ב מיוצרים יחידות צנטריפוגליות גדולות שאינן מיוצרות באירופה ומוצרים נוספים שיכולים להתאים לישראל ולכן חשוב לכלול גם את תקן AHRI באפשרויות היבוא.

בהמשך לפעילות שלנו מול משרד האנרגיה, התקנות הישנות של הצי'לרים לא בוטלו כך שנתרה חלופה אירופאית וגם חלופה של המקובל בארה"ב.

ואולם, גם במשרד האנרגיה וגם במשרד להגנת הסביבה צפויים להוביל שינויים רגולטוריים בהקשר זה (כולל למשל היוזמה להגבלת ייבוא, ייצור, שיווק, ומכירת מערכות מיזוג וקירור על בסיס ה-GWP שנמצא בתהליך במשרד להגנת הסביבה). חיוני שיובהר שבכל שינוי רגולטורי יש לקחת בחשבון אם ומה תהיה ההשפעה של שינוי כזה על יצוא לישראל מארה"ב ולהימנע מחסמי סחר מול האמריקאים.

7. אופנועים

ביבוא אופנועים לישראל קיימת חלופה של יבוא על בסיס תקינה אירופאית או על בסיס תקינה אמריקאית. אלא שבחלופה האמריקאית קיימת דרישה לאישור של המשרד האמריקאי הרלוונטי NHTSA שהאופנוע המבוקש לייבוא משווק בארה"ב. דרישה זו מייצרת חסם סחר מהותי שכן כמעט בלתי אפשרי להשיג אישור מסוג זה, שאינו אישור סטנדרטי שכל יצרן אופנועים מקבל בשגרה.

התקינה האמריקאית פועלת על בסיס הצהרת יצרן שכאמור אינה מספקת עבור משרד התחבורה הישראלי.

יש למצוא חלופה ישימה יותר, שתפתח את שוק האופנועים לפי תקינה אמריקאית לישראל.

8. טרקטור משא

כיום לא ניתן לייבא טרקטור משא על פי התקינה האמריקאית, באופן המהווה חסם ייבוא. זאת לנוכח מספר דרישות מגבילות שאחת מהן היא הדרישה בדיון הישראלי המאפשרת רק נוסע אחד בצד הנהג בניגוד לזו האמריקאית המאפשרת שני נוסעים בצד הנהג. קיימים ניסיונות לשנות את התקינה הישראלית, אך הטיוטא בהקשר זה אמנם צפויה לפתור את סוגיית שני המושבים ליד הנהג, אך לא פותרת בעיות אחרות בפערי התקינה כמו למשל דרישה לבדיקת הגבלת מהירות אירופאית. שעטנז כזה בין תקינה אמריקאית לאירופאית לא יכול לעבוד. חיוני לקדם תיקון רגולציה שיפתח את שוק טרקטורי המשא האמריקאי לישראל.

נציין שבזמן המלחמה, בגלל השריפות הרבות בצפון, מכבי האש הוציאו מכרז בזק לטרקטורי משא לכיבוי אש, כאשר הדרישה היתה גם לדגמים האמריקאים הגדולים, אך בשל החסמים לא ניתן היה לספק מוצרים אלו.